

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ

ՄԵՂՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆ 10
ՄԻՋԱԿ ՏԱՌԵՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1
ԿՈՊԵԿ
ՀԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ ԵՆԵՐԸ
ԵՆ ԶԱՅՈՐԵՆ ԵՆ ԶԱՅՈՐ ԵՆԵՐԸ

տիկանութեան նախարար Հաֆըզ փաշա և Բերայի մեթէսարժի Պաշրի պէյ դեսպանատուն գնացին իրենց ցաւը յայտնելու համար այս տխուր իրողութեան վերայ: Գնացան տան երկրորդ թարգման պ. Մաքիէլ զընաց անմիջապէս Գուռը եղբոր թիւնը իմացնելու համար արտաքին գործոց պաշտօնակա Սափազ փաշային ինչպէս և միւս նախարարաց որք իրիտ հրահանգներ զրկեցին ոտնականութեան զլիւսն որպէս զի ամենայն զգուշութեամբ չարադրծները պահուին և Տէյի Մէհմէտ նախ լաւ մը առողջանայ որպէս զի յետոյ քննութեան ենթարկուին: Շատեր կը կարծէին թէ ոչնչականաց մէկ ձիւղ մ'ալ կ. Պոստը մէջ հաստատուած է և թէ նորա զրդուութեանց արդիւնքն է պ. Սնուրի դէմ եղած այս ցոյցը: սակայն հարցաքննութիւնը ստուգեցին թէ այդ կասկածը բոլորովին անհիմն է և թէ թրքական մեղեանքութեան արդիւնք է միայն Տէյի Մէհմէտի ոճիրը: Զարադրծը առողջացած է այժմ և երեկ Ռուսիոյ դեսպանատունէն առ Գուռը ուղղեալ ծանուցադիր մը երեք շաբաթորձաց ի կախաղան հանուիլը կը պահանջէր: Զինք զիտեր թէ կառավարութիւնը ինչ պատասխաներ է, բայց այս ստոյգ է որ հասարակութեան զգացած զայրոյթին և օրինաց արդար պահանջման համեմատ ծանր պատիժ մը պէտք է տնօրինուի այդ արիւնական մեղեանքներուն որոնցմով գործադրար լի են մայրաքաղաքին կեդրոնը և արտարձանները:

Թողթակութիւնը և հեռագիրը միշտ ծանր կը նկարագրեն մեզ Հայաստանի սովորոց վիճակը, աւելորդ է ըսել թէ աւուր խնդիրներէն մին կը շարունակէ լինել սովորոց կացութիւնը, որ չանցնէր որ հանգստակութիւն մը չլինէ և որոշեալ գումար մը չուղարկուի ի վան, բայց դարձեալ եղած զոհողութիւնը ոչ ինչ են այն պիտոյից առջև զոր ներկայ վիճակը յառաջ բերած է, բարեկամը հաղորդեցին իսկ թէ փորթուգական էֆէնտիէ առ վարչութիւնն Արարատեան ուղղեալ երկար հեռագրի մը մէջ զրուցուած թէ, « վան քաղաքին մէջ սովոր սաստիկ է չէ, և քաղաքը կրնայ ինքզինքը հոգալ, բայց գիւղերը նոյն վիճակի մէջ չեն, կան ոմանք որք մաս համեմադ վիճակի մէջ են, սոսք վին աղէտքը բառնալու համար հարկաւոր կը համարուի 10,000 ոսկի որ է 85,000, ուստի Այսպիսի ծանր պարագայի մէջ ցաւայի է տեսնել որ վանայ մէջ հաստատուալ սովորոց մասնաժողովը ամեն պէտք եղած տարրերը իւր մէջ չըրգանգակեր, ոչ խրմեան սրբազան, ոչ Մկրտիչ Աղաթօն և ոչ փորթուգական Մկրտիչ անմիջական մասնակցութիւն մը չունին և աւելորդ է ըսել թէ կ. Պոստը և թէ գաւառաց հայը որքան արժէք կ'ընծայէ այս երեք անձանց գործակցութեան մասին. իրաւ է որ սկզբան մեք ալ գրեցինք թէ խրմեանի նախագահութեան ներքե կազմուած է յանձնաժողովը, բայց այժմ կը լսեմք թէ

պատրիարքական փոխանորդ Երեմեա սրբազանն է նախագահ: Այսորժեան է տեսնել որ հոս մայրաքաղաքին մէջ յոյն եպիսկոպոս մը Քաղկեդոնի առաջնորդը հովուական նամակ մը կուտայ յընթերցումի իւր եկեղեցոյն մէջ յորդորելով յոյն հասարակութիւնը որ ըստ կարի իւրեանց օգնեն սովորանել հայոց, արդարեւ քանի մը հարկուր ուրիւր տարրերալ գումարը եթէ թշուառութիւնը սփոփելու նկատմամբ կարեւորութիւն ալ չունենայ, բայց քրիստոնեայ և մեզի քոյր ազգի մը բարի յօժարութեանց երտխայրեքն է որ ամեն հայու սրտին վրայ երախտադրութեան պարտք մը կը դնէ: Սովոր և դրամական տագնապը իւր թէ չբաւէին այս երկրին թշուառութեանը, հարկ է որ շաբաթուան մէջ անպատճառ մի քանի անգամ հրդեհ ալ լինի, այս կամ այն ինչ թաղը 10—20—100 կամ աւելի տուն ոչնչացնելով. վերջերս Գուռը քաղաքի մօտ հրդեհ մը ծագեցաւ և հազարն թաղ մը պիտի այրէր հոս վուն սատկութեանը նայելով, եթէ ս. պատրիարք հայրը կէս զիշերուն անձամբ հրդեհին տեղը չհասնելով տեղացի ժողովուրդը չխրախուսէր որ թաղը ազատուի. համար մեծամեծ ճիգեր ընէ, սրբազանը թէ և հիւանդ բայց 100 տնէ աւելի բաղկացեալ թաղի մը ազատութիւնը նախաձեռնար ընտրեց քան իւր անձնական տկարութիւնը և իւր ազգեցութեանը շնորհիւ աղէտից առաջն առնուցաւ. ցաւօք լսեցինք որ ն. սրբազանութեան գտակին և մօրուքին մէկ մասը խանձեր և այրեր են հըրդեհին կայծերէն և թէ իւր հիւանդութիւնն ալ քիչ մը տուելի ծանրացեր է այն օրէն ի վեր, սակայն այժմ փոքր ինչ իւր առողջութիւնը կազդուրած է և օրն ի բուն սկսեր է աշխատակապտրիարքարանի գործերով, Բիւրականի և վարչապատու ընակիչք պէտք է քիչ մը օրինակ առնուին այս նոր ներսէսի անձնութիւնէն, — թէ սրտ չեն կարող — թէ հասարակութիւնը, ժողովուրդը կամ ազգը ինչ չուով կըմբռնէ հովուական պաշտօնը և թէ այն զահայքը զոր կընծայէ զինքը կառավարողաց, և նոցա չըլանար իւր յարգանքը պէտք է փոխադարձ նոցա օգնութեան և պաշտպանութեան իրաւունքը վայելէ, շատ երկայն յուսաց ազգը, շատ բան գրեցին օրագրի, բայց ընդ ունայն, անշարունակութիւնը օրէնք է դարձած վարչապատու մէջ և խիստ զօրաւոր խթան մը հարկ է վանելու համար ազգային համաձայնակ ակտը որ է անտարբերութիւն:

ՆՈՐ ՆԱԽԱՅԵԼԱՆ
(Թղթակցութեան ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԼԻՊԷՐԷ)

Պարոն Թ. Շ.-ն, կարդալով իմ մի քանի տողը Ներսիսեան դպրանոցի մասին, սաստիկ բարկացել է վրաս քանի մի իւր թէ անձիշդ, հաղորդած լուրերիս համար, և իւր

մեղադրանքը սկսում է նորանով, որ ես ի թիւս տեսուչներին և վարժականներին յիշած չեմ պ. Պետրոս Շանշեանի և Մկրտիչ Պատկանանի անուններն: Բայց պարոնը չուզէ խմանալ որ երբ մարդ ետեւեւեւ միատեսակ անուններ է տալիս և չուզէ այլ ևս շարունակել այդ թուարկութիւնը, խիտն զնուած է «և այլն», որոյ մէջ զօրութեամբ հասկացվում է շատ ուրիշները: Հասկանալի է այս, թէ ո՛չ: Պարոնը զարմանում է թէ ինչո՞ւ ես գովում եմ Ներսիսեան դպրանոցի այժմեան ուղղութիւնը, և շատ թեթեւ անցնում եմ նորա անցեալ գործունէութեան մօտից: Ասեմ ինչ է սորա պատճառը: Պարտելով շատ անգամ մէջ, ես մի ուրախութիւն երեւոյթի վրայ եղայ, որ չէր կարող չը կաշառել իմ համակրութիւնը դէպի այժմուայ Ներսիսեան դպրանոցը: Ուր և գնացի, ամեն տեղ տեսայ նորա մէջ ուսումները աւարտած աշակերտներին վառ սրտով աքնիւ գործունէութիւնով հետամուտ ազգիս բարոյական վերածնութեան, նոցա երիտասարդ էին, զիտեմ, կարող էին առաւել ձեռնառն գործերով պարապել. բայց նոցա շատ անուամէն չնչին ուժով և չափաւոր ապրուստով, իրանց վիճակը և ապագան մոռացել էին այդ աքնիւ երիտասարդները: Հարցնում եմ ինչպէս կարող էին Ներսիսեան դպրանոցի այժմեան ուղղութիւնը չը գերադասել անցեալին, որն, այո՛, տուել է մեզ յաղթող գիւնդարականներ, գործունէայ աստիճանաւորներ, հարուստ վաճառականներ և փառայից քահանաներ, բայց շատ սակաւ (իսկ գուցաւ և ոչ մի) նահատակ — վարժականներ, որոնք այսօրուայ օրս բուն հայ ժողովրդի (և ոչ բաւաւայի) հետ բաժանուած են նորա ցաւն ու դարձը: Վերջին տարիներին Ներսիսեան դպրանոցի գործունէութեան արգասիքը իմ վրայ այսպիսի քաղցր տպագորութիւն արաւ և ես նորան հաւանեցայ ես ինչ եմ մեղաւոր. պարտաւոր էի ես զգալ այսպէս և զրել այլազգ:

Հասկանալի է այս, թէ ո՛չ:

Պարոնը ինձ մեղադրում է թէ ինչո՞ւ ես Թիֆլիսի եկեղեցիների մասնավաճառութեան մասին անձիշտ բաներ եմ պատմել Նա մոռանում է, որ այդ կտորը իմ յօդուածին ծայրէ ի ծայր օտարի պատմութիւն է և ոչ իմ սեպական խաղաղութեան արգասիքը. եթէ այդ պատմութեան մէջ անձնութիւն կայ միթէ մեղաւոր ես եմ: Կո՛չ հարաշխարհիս վրայ լսած ամեն բանդ ստուգել, մանաւանդ ճանապարհորդին, որ մի օրուայ մէջ հարկուր մարդիկ է տեսնում, հարկուր պատմածք է լսում և ընդ նմին հարկուրաւոր վերութիւն է թռչում:

Ես շատ լաւ գիտեմ, որ պ. Թ. Շ.-ն ինձ հետ ոչինչ գործ չունի, այս բանում ես ճշմարիտ քաղութեան եմ. և ինքը մի փոքր ման է..... բայց չէ, ես կը լսեմ: Ինչո՞ւ մի սրբախօսութեան համար պիտի ցաւեմ նեմ մի մարդու սիրտ և պիտի դիպչիմ նորա անձնական պատուին, որն թիւրաւ իւր բարեկամաց շրջանում, իւր

ընտանիքի մէջ վայելում է յարգանք և անհաճութիւն: Պարբերաբար թիւնը յիշողների և անձնական կրթքերի սանձարձակութեան տապալկ չէ: Պարոն Թ. Շ.-ի խօսքերն «կարծաւորաւ», «երեսպաշտութիւն», «չորրորդութիւն», «աշխարհ շարունակ», «եղջիւրաւոր սուտ» եթէ չը լինէին ևս, յօդուածը ոչինչ չէր կորցնէր ոչ աղբուրութեան և ոչ համոզականութեան կողմանէ: Ամեն մարդ իւր բնուորութիւնը ունի, իսկ իմը այն է, որ մինչև հետք քաղաքավարի չը լսուին, նաեւ ամենաժանրակշիւ առարկայի մասին ոչ կը համոզուիմ և ոչ թող կուտամ ուշադրութիւնս գրաւելու: Անքաղաքավարի, կոպիտ խօսքերը փաստ չեն: Եթէ պ. Թ. Շ. իւր ներկայութեանը ուրիշ ձև տար, գուցէ ես նորան աւել երկար և մանրամասնորէն կը պատասխանէի, մասամբ ինքը կընդունէի նորա լարի կարծիք, մասամբ, թիւրաւ, իմ կարծիքի հետ նորան կը հաշտեցնէի. բայց որ այժմ առջև կանգնած տեսնում եմ կրքերով զրգուած մարդ, ես նորա հետ հանգարա խօսակից լինել չեմ կարող: Եւս իմ Գրոշնիք այն թաղաւորներէն մինն էր, որոց պատմութիւնը անուանում է խարագան մարդկային ազգի, բայց հիգ (գուցէ և խիտը) ուսանելը համբերութեամբ տարան նորա ամեն շարութիւնը, չի գործեցին թաղաւորին, որը հետը չի գուրուէր ուսաց զահէ: Իսկ մեր Արտաշիւր թագաւորը միայն մի փոքր թիւութիւն ունէր, որ մեր օրերումը շատ թիւութեւ բան է, — նա կնասէր էր. մեր խիտը (sic) հայերը այդ պատմութեան համար զրկեցին նորան և հետը միտին զրկեցին հայոց արքայական ախոյր:

Պարոն Թ. Շ. միթէ կարծում է թէ, ձեզ չափ տեղեկութիւն չունի իրերի անցից վրայ ամեն փոքր իշատեւ ազգի ցաւին ցաւակից մարդը. բայց լսելը երբեմն շատ օգտուէտ խոհեմութիւն է: Ժողովրդի կրքերը շարժելը, մի մարդու անունը սեցնելը, մանաւանդ հայերուս մէջ, ամենազիւրկին բանն է. բայց դորանով աղ չի շնուիլ: Տիւրան եւ գուրութիւնը մեր վաղուցուայ ազգային ակտն է, *) որ ոչինչ լաւ հետեւանք չը բերեց մեզ: Ինչինք այսու հետեւ մի փոքր տիւրասէր, գուցէ առաւել լաւ օրերու արժանանանք:

Ես հին հաշիւներուդ հետ ոչինչ գործ չունիմ. ես գիտեմ որ իմ խօսքովը ոչ դուք ձեր ատածը պիտի սիրէք, և ոչ սիրածը պիտի ատէք. բայց, կարծում եմ, որ մեր ժամանակուայ կամեակիւր երկխան անգամ գիտէ, որ մեր ազգի միակ սիւնի տակ ական հատանելը ոչ միայն անխոհեմութիւն է, այլ և անհեթիկ յանցանք: *)

Այնպէս:

*) Ծանօթ. Տիրապետութիւնը հայոց մէջ աւելի չափազանցութեան օրինակներ ունի քան տիրաննեցութիւնը: Իմք.

*) Ծանօթ. ձմարիտ է, բայց եթէ այդ ազգի միակ սիւնի տակ ական հատանելը նոքա են, որ նորա հաստատութեան պաշտպանը պիտի լինէին, ինչ պարագայ այն ժամանակ իւրաքանչիւր հայի վերայ, Իմք.

Ե Ր Ե Ւ Ա Ն
(Թղթակցութեան ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԼԻՊԷՐԷ)
Ուղարկելով ձեզ Գայիանեան ուսումնարանի անցեալ 1879 թուի հետեւալ համառօտ հաշիւը խոնարհարար խնդրում մի անհիւն շնորհել ձեր պատուական լրագրի էջերում ի զիտութիւն համայն ազգայնոց: Երեւանայ սուրբ Գայիանեան օրիորդաց միջնակարգ ուսումնարանի հոգաբարձութիւնը 1879 անցեալ թուի յունվարի մէկից հաւատաց ինձ իւր ուսումնարանի գանձապահութեան պաշտօնը, որ երեք տարի վարեց Գեորգեան յիշարդոյ պ. Զաքարը և օրից ստացայ գանձապահական տուեմարը 989ր. և 55կ. պատրաստական գումարի հետ իմ պաշտօնավարութեան մի տարւոյ տարիմիջոցում հոգաբարձութեան ծիշա հաշուաւորութեան ժամանակ երեկցաւ արդեանց մուտք հետեւալք. 1) աշակերտութիւնը թաղապարամեր 1433ր. 2) թէւարեւից 1144ր. 53կ. 3) տարեկան մշտնջևնուոր կամաւոր նուէր ժողովրդոց 218ր. 4) հինգ ամիս պարող աշակերտութիւնից 140ր. 5) մի կապիկ 50ր. 6) տոկոսիք 84ր. 63կ. այս ամենը գումարելով 989ր. և 55 կ. հետ ընդամենը կգաւ 4059 ո. 71 կոպէկ: Իսկ ծախքը նոյն 1879 թուի 1) ուսուցիչների և ուսուցչուհիների և վարժուհու օգնականների հինգուրուէր 2620 ո. 84 կ. 2) ձեռագործի նիւթեղենների 54 ո. 70 կ. 3) ուսումնարանի գանձապահ մանր հարկաւորութիւնների 61 ո. 4) վաղեմաւայրի 36 ո. 70 կ. 5) թէւարեւի ներկայացուցիչների 124 ո. 99կ. 6) կարի մեքենայի 80 ո. 7) երկուրդ գաստատուր պոլիւրն 63 ո. 99կ. 8) ծառայի վարձ 88 ո. ընդ ամենը 3130 ո. 22 կոպէկ: Այս 3130 ո. 22 կ. ծախքը 4059 ո. 71 կ. մուտքից հանելուց յետոյ մնաց 929 ո. 49 կ. *), որը հոգաբարձութեան տնօրէնութեամբ գրեցի նոյն Գայիանեան օրիորդաց միջնակարգ ուսումնարանի 1880 ներկայ թուի ինձ յանձնուած գանձապահական նոր տուեմարում: Գանձապահ ուսումնարանի վարդան խոզաբաշեանց:

Ե Ր Ե Ւ Ա Ն
(Թղթակցութեան ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԼԻՊԷՐԷ)

Եթէ Արսէն Թոխմախեանը Մշակի մէջ գրել էր, որ «Եւրոպական լաւ ժամանորդ չուղեկը ինձ դառնան գրեւոր պահանջուած համար, որ իւր թէ բաժանորդագրերը ինքն ինձ է զրկել և պատուիրել որ գրեւոր ես տեղերին հասցնեմ»:

Սորա դէմ ես ասում եմ պ. Թոխմախեան:

*) Ծանօթ. ինչպէս երևում է՝ գումարից ծախսուել է 60 ո. 6 կ. կամաւոր նուէրների սովորականից 350 ո. չափ պակաս ստանալու ազգաւ, տարւոյս սարսափելի թանգութեան պատճառով, թէ երբեք լաւ լուրեր եկան որ երբ և իցէ կամապարեն զգեւ իրանց լուսնները ուսումնարանիս ազգաւ գանձարանը:

ՄԵՆՎԱՐԱԲԻԼԻՍԻՑ մեզ գրում են, փետրվարի 24-ին խաղացին զինվորական զորքի և զինվորականների միջև 115—120 ռ. որը մատերս կուղարկուի որ և է խմբագրի:

Նոյն տեղից մեզ գրում են. պատմում են, որ այստեղ այս տարուայ ձիերի շատությունը, ոչ մի տարի չէ եղած և ամեն ձիւն գալով գետինը 1/2 արշին ծածկում էր, յոյս կայ որ հացի առատություն լինի:

ԶԱՔԱՔԱՒԱԻՑ մեզ գրում են. ըստ պաշտոնական գրությունների. թեմական վերատեսուչ՝ պ. Գեորգ Բարեպետարանից Զաքարյանի հայոց ուսումնարանի հոգաբարձու թեմական մեծ հանդիսով տոնեց Ն. Մ. Կայսերի 25 ամակն: Փառաւոր ժամանակներից և օրհնություններից յետ՝ զգեստաւորուած Յով. ա. քահանայապետի աչակերտաց և ժողովրդեան խուռն բազմութեան հետ՝ մտաւ ուսումնարանի դահլիճ, որ լաւ դարձրաւ ինքն զարդարանալով թագն էին՝ պատկերներն Նոյնի կայսերական Մեծութեանց կայսեր և կայսրուհու, որոնք կախած էին հիւսիսային պատի վրայից: Հանդէսը վերջացաւ երգելով զԱստուած զարքայն պահանջ երգել Ներկայեան խուռն բազմութեան ժողովրդեան, Զաքարյան շնորհակալութեամբ, հաշտարար դատարանի ու այլ նշանաւոր անձինք զուարճութեան արին հայոց ուսումնարանի սենեակներում:

Նոյն տեղից գրում են. այս տարի, առհասարակ, ինչպէս տեղացիները վերկայում են, ԶԱՔԱՔԱՒԱՅՈՒՄ ձմեռն ստրականներից սաստիկ էր: Այս ձմեռ երեք անգամ ձիւնը ծածկեց չրջակայքը 8—9 վերջով թանձրութեամբ: Փետրվարի վերջերում օրերը զարնաային էին դարձած. ամենայն տեղ սկսեցին մշակութեան, բայց ամառայ առաջին օրերում յանկարծակի եղանակն փոխուեց: Ձիւնը փաթիլ փաթիլ գալով չրջակայքը 6-ից աւել վերջով բարձրութեամբ ծածկեց:

Թէև միջերեքի գետին այստեղ անհամատար բարձրացած են, բայց ԶԱՔԱՔԱՒԱՅՈՒՄ այդ թանգութիւնը աւելի զգալի չէ:

Յորենի թաղարն (7 և կէս փ.) առաջ ծախվում էր 6 ռ., իսկ այժմ 15—17:

ԶԱՔԱՔԱՒԱԻՑ մեզ հաղորդում են. ձիւնի առատութիւնը լաւ դարձւո է խոտանում բնակիչներին, իսկ գարունը լաւ առատութիւն: Աշնանային ցանքերի մասին, տեղացիներից որին հարցնում եմ, լաւ են ասում:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՕՆԵԱՆՑ, Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻԱՃԻԱՆՑ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՐ

Պ. Զ. Գրիգորեանցի գրաւածառանցում ծախուում է բոլորի Գ. Տէր-Գրիգորեանցի հետեւալ աշխատութիւնը:

Վարակիչ Հիւանդութիւններ (Ծաղիկ, կարմուխ, սկարլաթին, բժաւոր տիշ, անդրադարձ տենդ, զիֆտերիս, ընդհատ տենդ, խոլերայ, զիլին տենդ, որովայնախի և ժանտախի):

Սոցա յատուկութիւններ, ծագման և տարածման եղանակներն և նախապաշտպանողական միջոցներ:

Գինն է ամենայն տեղ 50 կոպէկ:

Օտարաբարդացիները թող բարեհաճին զիմել վարդապետ բժիշկ Տէր-Գրիգորեանցին (Եւ Վարդապետ, Դոկտոր Եր-Գրիգորեանց):

2—5

ԱՆՆԵԿՈՏԵՐԻ III հատորի համար միայն 300 անկրօտ ունենալով պատրաստի զիւ ևս շարունակում ենք անկրօտներ ժողովրդ: Զանկանալով, որ այդ հատորը վերջինը լինի, կամենում ենք միևնոյն ժամանակը, որ նա առաւել հարուստ և բնորոշ բովանդակութիւն ունենայ, քան իւր նախորդ հատորները: Առաջին, այն անձանց, որոնք կարող են մեզ անկրօտներ ուղարկել, խնդրում ենք, որ չը դնան մեզ իւրեանց օժանդակութիւնը: Մեզ անկրօտներ ուղարկողների ազդանունները կը տպագրուին գրքի վերջում և նոցանց իւրաքանչիւրը կը ստանայ մի օրինակ: Մեր հասցէն.

«Եւ Թիֆլիս. (Աւլաբար) Իսկու Պետրովի Նազարիանց»:

8. Նազարեանցի 10—10

ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԱԿԻՑ ԴՈՒՐՍ ԵՆ ԵԿԵԼ ԵՆ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Կետրեանկան գրաւածառանցում, իշխան Մ. Բէրտրանի հետեւալ թատրոնական հրատարակութիւնները:

- Ա. Վ. Դ. Եր իմ վէշեր, ֆարս երեք պատկերով Մ. Տ. Գ. 40 Կ.
- Բ. Բէրտրանի համար, օպերետայ մի գործողութեամբ . 25 Կ.
- Գ. Աշնանային երեկոյ գեղարու, լողովի մէկ արարուածով 25 Կ.
- Դ. Բաժնի ամուսնութիւն, կոմիդիայ մէկ արարուածով . 40 Կ.
- Ե. Ժանո Բ. Դանէտ, օպերա-փողովի մէկ արարուածով . 40 Կ.
- Զ. Պառաւել, իւրաքանչիւր մէկ արարուածով Մ. Տ. Գ. 50 Կ.
- Է. Տիկինը իր տպասու մէկ, կատակերգութիւն մէկ արարուածով 30 Կ.
- Ը. Անտուան կառակ, կատակերգութիւն մէկ արարուածով 40 Կ.
- Թ. Փալուս Ե. Գրան մօտ պատկեր-մենախօսութիւն մի ար. . 30 Կ.

Պ. Գ. Ս. Կուլիկանի Պէպո կոմիդիան երեք գործ. . 30 Կ.

Նոյն տեղը լաւաւ գրում են ամենայն տեսակ զատաղբեր հայերէն, ռուսերէն և օտար լեզուների, դասական պիտոյներ ուսումնարանների և աշակերտների համար, հայերէն, ռուսերէն և զանաւոր վիպասանութիւններ, ամեն հասակի համար ընթերցանութեան և գիտութեան զանազան ծիւղերին վերաբերեալ գրքեր: Պատուէրները կատարվում են ամենայն արագութեամբ, օտարաբարդացիք իրանց պատուէրները պէտք է ուղարկեն հետեւալ հասցէով. «Եւ Թիֆլիս, Եւ Կենտրոնային գրատարակչութեան»:

10—10

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻՐ՝ ամսագրի երկրորդ չրջանի հրատարակութիւնը դարձեալ յետաճեւում է մինչև յուլիս ամսի սկիզբը տարուայ անակնկալ հանգամանքների պատճառով:

Դուրս եկաւ մամուլի տակից Դոկտոր Բօկի «ՈՒՍՈՒՄՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ» գրքի հայերէն թարգմանութիւնը: Գինն է 35 կոպ. գրքի պահեստը գտնվում է, Զաքարիա Գրիգորեանցի Կովկասեան գրաւածառանցում:

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ւ

ՓՈՐՁ 66

ԱՄՍԱԳԻԻ

ՓԵՏՐՈՒՐԻ (II) ՀԱՄԱՐ.

- ԲՈՎԱՆԳԱՌՈՒԹԻՒՆ. 1. Գիշեր. ոգերգութիւն. գործ Շիլլերի. 2. Բանաստեղծութիւններ մանկանց համար. Ս. Մանդինեան. 3. Ես նշանած էի. վէպ. Միքայէլ Վայելեանի. 4. Թախած գեղ. բանաստեղծութիւն Գամալ-Բաթրիյանի. 5. Կրքերի մասին. Ա. Բարախան. 6. Ներքին Հայաստանի վիճակագրութեան. 7. Արարատի նկարագրութիւնը. Ա. Ամիրխանեան. 8. Լաւ է երբեք քան անապան. բանաստեղծութիւն Գամալ-Բաթրիյանի. 9. Մի հայեացք Ներսիսեան դպրանոցի մասին. ՅԱՆՆՈՒԱՆ 10. Հայաստան (Արարատեան նահանգ). Շէրլէյքեր Լէրնենֆելդ. 11. Կանոնադրութիւն Թիֆլիսի հայերէն գրքերի թարգմանութեան. 12. Նամակներ թմարգրին. 13. Յուցակ նոթրատութեանց յօդու վաճառ սովոր. 14. Յուցակ նոթրատութեանց յօդու պարզապարհ. Ա. Բերեան ընկերութեան. 15. Քայտարարութիւններ:

Ստորագրուել կարելի է Տիֆլիսում «Փորձի» խմբագրատանը և Կենտրոնական գրաւածառանցում, Օտարաբարդացիք կարող են զիմել խմբագրին հետեւալ հասցէով. — Թիֆլիս. Եւ Կենտրոնային Գրատարակչութեան:

Խմբագիր—Հրատարակիչ Աբգար Յովհաննիսեան. 2—3

1880 Գ. ПОДПИСКА НА ГАЗЕТУ. 1880 Գ.

Съ 1-го марта 1880 Գ. будет выходить въ форматѣ нашихъ дорожныхъ и большихъ газетъ—недорогое периодическое изданіе подъ названіемъ:

РУССКАЯ ГАЗЕТА

ПОЛИТИЧЕСКАЯ, ОБЩЕСТВЕННАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ, И ЛИТЕРАТУРНАЯ. Каждый № „Русской газеты“ будетъ вмѣщать въ себя двадцать четыре колонны плотнаго шрифта или около четырехъ тысячъ строкъ текста въ стихахъ и прозѣ, живаго и разнообразнаго содержанія.

„Русская газета“ будетъ выходить листами большаго формата: по воскресеніямъ, вторникамъ, средамъ, четвергамъ и субботамъ; по понедѣльникамъ же и пятницамъ о выходившихъ событіяхъ и особенно замѣчательныхъ случаяхъ, будутъ печататься особые прибавленія.

Каждый мѣсяцъ (перваго числа) всѣмъ подписчикамъ на „Русскую газету“ будетъ бесплатно разосланъ „ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЛИСТОКЪ“, *) состоящій изъ прекрасно исполненныхъ рисунковъ замѣчательныхъ событий и происшествій истекшаго мѣсяца, портретовъ выдающихся личностей и т. п.

Кромѣ того, въ концѣ года, годовымъ подписчикамъ, будетъ бесплатно разосланъ „АЛЬБОМЪ СТРАНСТВУЮЩАГО ХУДОЖНИКА“, въ которомъ—карандашемъ, перомъ, рѣзцомъ и кистью (посредствомъ олеографіи, хромолинографіи, литографіи и гравированія) изображены: сцены изъ общественной, частной, служебной, уличной и охотничьей жизни; копии съ картинъ и другихъ образцовыхъ произведеній русскихъ художниковъ, типы разнородной толпы; каррикатуры и проч.

Въ первыхъ числахъ декабря текущаго года, всѣмъ подписчикамъ „Русской газеты“, будетъ безденежно разосланъ РОСКОШНО ИЗДАННЫЙ „ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ СЕМЕЙНЫЙ КАЛЕНДАРЬ“ на 1881 годъ.

Редакція въ новомъ составѣ своихъ сотрудниковъ считаетъ долгомъ заявить, что „Русская газета“ съ перваго марта настоящаго года будетъ издаваться въ другомъ видѣ и приложитъ всѣ старанія, чтобы изданіе „Русской газеты“ удовлетворяло разнообразнымъ требованіямъ публики. Благодаря самому живому участію, которое принимаютъ въ изданіи газеты извѣстные силы литературнаго и ученаго міра, редакція вполнѣ убѣждена, что „Русская газета“ съ настоящаго года получитъ то значеніе, какое она должна имѣть для своихъ читателей и какое она до сихъ поръ не имѣла.

Новая редакція „Русской газеты“ положитъ всѣ свои силы на то, чтобы страницъ ея изданія были живыми выраженіемъ „здобы дна“ и „духа времени“. Въ проявленіи въ разномыслии и разнохарактерной жизни русскаго общества, какъ въ столицахъ, такъ въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ и во всѣхъ захолустныхъ провинціальной глуши, будутъ изображаться съ фотографической точностію.

Мы не станемъ подбирать факты и окрашивать ихъ въ излюбленный какой либо цвѣтъ, но будемъ представлять на судъ общественнаго мнѣнія всекое крупное и мелкое явленіе въ томъ видѣ, въ какомъ оно представляется нашимъ глазамъ.

Въ своей дѣятельности по изданію „Русской газеты“ мы беремъ за образецъ заатлантическихъ нашихъ соотечественниковъ—американцевъ, у которыхъ несуществуетъ, такъ называемой, „ноблессе“, и у которыхъ непринято за правило говорить одно только хорошее, а о дурномъ—умалчивать. Всякій фактъ будетъ изображаться такъ какъ онъ есть на самомъ дѣлѣ, такъ сказать, недрапированнымъ, обнаженнымъ.

Възвѣсивъ во всѣ жизненные вопросы русскаго общества, мы конечно не оставимъ безъ вниманія нужды и интересы, общественную и частную жизнь нашего духовенства и употребимъ всѣ зависящія отъ насъ мѣры къ раскрытію тѣхъ давно сложившихся роковыхъ причинъ, которыя служатъ тормозомъ для сближенія его съ остальнымъ обществомъ и для улучшенія его матеріальнаго положенія.

Мы отведемъ въ „Русской газетѣ“ приличное мѣсто и для обсужденія тѣхъ вопросовъ, которые могутъ интересовать военное сословіе.

Имѣя въ виду не одну интеллигентную, но массу читающей публики, мы будемъ стремиться къ тому, чтобы каждая статья въ „Русской газетѣ“ была написана живо, легко, занимательно и общепонятно. По всѣмъ вопросамъ политической, экономической, общественной, ученой, литературной и художественной жизни, мы будемъ говорить простымъ языкомъ, неиспещря своихъ произведеній цитатами и неподавая ихъ учености и лукавымъ мудрствованіемъ.

Поданье, достовѣрность и свѣжесть извѣстій будетъ поставлена нами на первый планъ. Для достиженія этой цѣли мы сгруппировали около себя цѣлый кружокъ корреспондентовъ и репортеровъ.

Однѣ изъ чертъ нашего изданія будетъ животрепещущій интересъ минуты и быстрое всестороннее ознакомленіе публики со всѣми явленіями въ нашемъ обществѣ „РУССКАЯ ГАЗЕТА“ БУДЕТЪ СОДЕРЖАТЬ:

I. Правительственные распоряженія и постановленія. Заграничная и внутренняя биржевая хроника. Дѣятельность банковъ, акціонерныхъ обществъ и другихъ учреждений. Акцизы.

II. Политика. Обзоръ иностранныхъ и внутренней политической жизни. Статьи по разнымъ государственнымъ, политико-экономическимъ и общественнымъ вопросамъ.

III. Биржа и капиталъ. Денежный рынокъ. Заграничная и внутренняя биржевая хроника. Дѣятельность банковъ, акціонерныхъ обществъ и другихъ учреждений. Акцизы.

IV. Торговля и промыслы. Товарный рынокъ и торговая хроника. Фабричное, заводское и ремесленное дѣло. Кустарная промышленность.

V. Жизнь. Явленія въ общественной и частной жизни. Происшествія въ Россіи. Корреспонденціи. Вѣсти изъ провинціи. Случай, слухи и курьезы.

VI. Наука. Изобрѣтенія, открытія

и искусства по всѣмъ отраслямъ знаній за границей и въ Россіи.

VII. Хозяйство. Народное, домашнее, военное, церковное. Городское и сельское благоустройство. Санитарныя и гигиеническія нужды.

VIII. Литература. Романы, повѣсти, разсказы, очерки, сцены, стихотворенія—оригинальные и переводные. Путешествія. Фельетоны. Журналы и газеты. Биографіи.

IX. Театръ и музыка. Разборъ пьесъ. Оцѣнка игры артистовъ на столичныхъ и провинціальныхъ театрахъ, собраніяхъ, вечерахъ и пр.

X. Судъ. Процессы въ коммерческихъ судахъ, въ общихъ и мировыхъ судебныхъ учрежденіяхъ.

XI. Исторія и статистика. Историческіе и этнографическіе очерки.

XII. Свѣдѣнія: жѣлѣзно-дорожныя, судебныя, почтовые и другія. Телеграммы.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Безъ доставки: На годъ (съ 1 мар. 1880 по 1 мар. 1881) 6 р. 50 к.

„ 1/2 года 3 р. 50 к.

„ 3 мѣсяца 2 р. — „

„ 1 мѣсяцъ 1 р. — „

Съ доставкой или пересылкой: На годъ 8 р. — „

„ 1/2 года 4 р. 25 „

„ 3 мѣсяца 2 р. 50 „

„ 1 мѣсяцъ 1 р. 15 „

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ Москвѣ: въ конторѣ изданія „Русской газеты“ типографія Императорскихъ Московскихъ театровъ, у Зоологическаго сада, д. И. И. Смирнова; въ книжномъ магазинѣ И. И. Смирнова, на углу Охотнаго ряда и Моховой улицы, д. Корзинкина. Въ конторѣ редакціи: Никитская, противъ Никитскаго монастыря, д. книжныя Вадбольскихъ и у всѣхъ извѣстныхъ книгопродавцевъ.

Въ С. Петербургѣ: въ отдѣленіи конторы „Русской газеты“ при книжномъ магазинѣ Карбасникова и у другихъ извѣстныхъ книгопродавцевъ.

Иногородныхъ просимъ исключительно обращаться въ контору изданія „Русской газеты“: Москва, типографія Императорскихъ Московскихъ театровъ, у Зоологическаго сада, д. И. И. Смирнова.

*) Первый листъ котораго презумптивно будетъ посвященъ торжеству 19 февраля, сего года, по случаю благополучнаго 25-ти лѣтняго царствованія Государя Императора, съ его портретомъ.